

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Ing. J. F.**, zast. Mgr. Marií Mikulíkovou, advokátkou se sídlem Jakubské náměstí 4, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha, **za účasti**: I) E. S., II) J. S., III) S. B., všichni zast. Mgr. Stanislavem Smrčkou, advokátem se sídlem Jakubské náměstí 4, Brno, IV) Vysoká škola polytechnická Jihlava, se sídlem Tolstého 16, Jihlava, zast. Mgr. Martinem Láníkem, advokátem se sídlem Italská 8, Praha, V) EG.D, a.s., se sídlem Lidická 36, Brno, VI) CETIN a.s., se sídlem Českomoravská 19, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 7. 2024, č. j. 30 A 18/2024-106, o námitce podjatosti vznesené osobou zúčastněnou na řízení IV),

t a k t o :

Soudkyně Nejvyššího správního soudu Mgr. Michaela Bejčková **není vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 As 184/2024.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 1. 2024, č. j. 004474/2024/KUSK, ve věci společného povolení – schválení stavebního záměru: Studentské koleje Vysoké školy polytechnické Jihlava na pozemcích p. č. 3007/9, 3007/12, 3019/1, 3019/2, 3020/1, 3020/2, 3020/3, 5861/1 a 5861/8 v k. ú. Jihlava. Krajský soud stěžovatelu žalobu zamítl v záhlaví označeným rozsudkem. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel kasační stížnost vedenou Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 10 As 184/2024.

[2] Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 26. 9. 2024, č. j. 10 As 184/2024-35, informoval osobu zúčastněnou na řízení IV) o vedení řízení a o tom, že v souladu s rozvrhem práce jeho věc projedná a rozhodne 10. senát ve složení: Mgr. Ondřej Mrákota, Mgr. Michaela Bejčková a JUDr. Vojtěch Šimíček a že v případě dlouhodobé nepřítomnosti některého ze členů uvedeného senátu může být senát podle pravidel uvedených v rozvrhu práce doplněn některým ze soudců 9. senátu, kterými jsou JUDr. Radan Malík, JUDr. Barbara Pořízková a JUDr. Pavel Molek.

[3] Podáním ze dne 3. 10. 2024 osoba zúčastněná na řízení IV) vznesla námitku podjatosti vůči Mgr. Michaela Bejčkové, JUDr. Radanovi Malíkovi a JUDr. Barbaře Pořízkové. Důvod vyloučení jmenovaných soudců spatřovala v jejich vazbách na Mgr. Stanislava Smrčku, zástupce osob zúčastněných na řízení I), II) a III), který v letech 2015 a 2016 působil jako asistent soudce u 9. senátu Nejvyššího správního soudu, jehož členy uvedení soudci v daném období byli. Tito soudci tedy s Mgr. Stanislavem Smrčkou dva roky spolupracovali jako blízcí kolegové. Osoba zúčastněná na řízení IV) v dané souvislosti odkázala na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010-68, z něhož dovozuje, že pokud objektivní okolnosti zakládají pochybnost o nepodjatosti soudců a jejich vliv na nestrannost soudců nelze vyloučit, jsou soudci z projednávání a rozhodnutí věci vyloučeni.

[4] Soudkyně 10. senátu Mgr. Michaela Bejčková uvedla, že se podjata být necítí. Mgr. Stanislav Smrčka sice asistentem soudce 9. senátu v letech 2015 a 2016 skutečně byl, ona sama však jeho stálou členkou nebyla. Působila v něm pouze na stáži od července do září roku 2015. S asistenty, kteří pracovali pro zbylé členy 9. senátu, žádný pracovní vztah neměla a vybavuje si je pouze matně. Soudci JUDr. Radan Malík a JUDr. Barbara Pořízková se s ohledem na nadbytečnost takového postupu k námitce podjatosti nevyjádřili a ani k tomu nebyli vyzváni (viz dále).

[5] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále je „s. ř. s.“), jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, *„jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“*

[6] Záruka rozhodování věci nezávislým a nestranným soudcem patří mezi součásti práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a důvěry občanů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Kategorii nestrannosti je třeba vnímat i v rovině objektivní. Za objektivní nelze považovat to, jak se nestrannost soudce subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), ale to, zda reálně existují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci nikoliv nezaujatý vztah, tj. okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodovat o této otázce se však musí na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04, N 159/35 SbNU 181).

[7] Jak Ústavní soud uvedl v nálezu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti. Při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní,

pokračování

že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11).

[8] Rovněž Nejvyšší správní soud se již výkladem podjatosti soudce opakovaně zabýval. Z jeho ustálené judikatury lze poukázat např. na usnesení ze dne 12. 4. 2018, č. j. Nao 55/2018-47, v němž nejprve v obecné rovině uvedl následující: „*Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům (ať již přátelský či nepřátelský) může být založen příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod.*“ Poté ve vztahu k možné podjatosti pro poměr soudce k účastníkovi, případně jeho zástupci judikoval následovně: „*Ani kolegiálně-přátelské či přátelské vztahy nezakládají vždy objektivní pochybnost o nepodjatosti soudce. Je pravdou, že z psychologického hlediska lze označit vztah skutečného přátelství za velmi silnou (jednu z nejsilnějších) motivaci určitého apriorně zaměřeného jednání. I když se však předmět řízení přímo dotýká osob, k nimž má soudce přátelský vztah, není možné bez dalšího dovozovat pochybnosti o nezaujatém přístupu soudce k řešení tohoto případu. Teprve při určité intenzitě přátelského vztahu lze zvažovat jeho psychologický dopad z hlediska zachování přirozené schopnosti nezaujatého řešení případu. Oprávněné pochybnosti o nepodjatosti soudce by mohly vyvstat například tehdy, pokud by byl soudce s účastníkem řízení nebo jeho zástupcem v každodenním pracovním styku, který by přerostl i do osobní roviny (např. by společně trávili dovolené). Důraz je v těchto případech kladen též na subjektivně vyjádřený postoj soudce. Pokud sám soudce v důsledku intenzivnějšího přátelského vztahu pochybuje o svém nezaujatém pohledu na věc, zpravidla bude dána též objektivní pochybnost ve smyslu § 8 s. ř. s. (srov. usnesení ze dne 22. 1. 2014, č. j. Nao 9/2014 – 31, nebo ze dne 26. 8. 2015, č. j. Nao 241/2015 – 20). Posoudit vztah soudce k věci nebo účastníkům, příp. jejich zástupcům, je třeba současně ze dvou vzájemně se prolínajících hledisek, a to jaká je povaha tohoto vztahu a jaká je intenzita tohoto vztahu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. Nao 81/2014 – 68).*“

[9] Obdobně v usnesení ze dne 27. 8. 2013, č. j. Nao 41/2013-56, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „[k]aždý soudce v průběhu své soudcovské kariéry navazuje na svých pracovištích, odborných konferencích a seminářích a při jiných příležitostech společenského života uvnitř soudcovského stavu standardní kolegiální a profesní vztahy a jen některé z nich se vyvinou ve vztahy osobní. Krom toho, hloubka těchto vztahů se v čase mění, některé se prohlubují, jiné – zejména po opuštění společného pracoviště – blednou. Každý soudce profesionál při rozhodování musí být schopen tyto standardní profesní a kolegiální vztahy odstínit, resp. jde o – zejména u soudců vyšších soudů, jež pravidelně přezkoumávají rozhodnutí svých kolegů na nižších stupních soudní soustavy – natolik běžný jev, že si soudci profesionálové jejich existenci při rozhodování ani nemusí uvědomovat.“

[10] V posuzované věci osoba zúčastněná na řízení IV) spatřuje důvod k pochybnostem o nepodjatosti soudkyně Mgr. Michaely Bejčkové v tom, že byla členkou 9. senátu v době, kdy ve stejném soudním oddělení působil jako asistent také Mgr. Stanislav Smrčka. Nic však nenásvědčuje tomu, že by měla Mgr. Michaela Bejčková k Mgr. Stanislavu Smrčkovi jakkoli blízký vztah. Naopak, Mgr. Michaela Bejčková působila u 9. senátu pouze krátce, konkrétně po dobu 3 měsíců, od doby jejího působení v tomto senátu uběhla již značná doba (zhruba 8

let), během které není známo, že by s Mgr. Stanislavem Smrčkou jakýkoliv kontakt udržovala, a podle jejího vyjádření si asistenty, kteří pracovali pro soudce 9. senátu v letech 2015 a 2016, vybavuje pouze matně. Pohlédne-li Nejvyšší správní soud na řešený případ prismatem výše citované judikatury, nezbývá mu než uzavřít, že krátké působení u stejného soudního oddělení soudkyně Mgr. Michaely Bejčkové a zástupce osob zúčastněných na řízení I), II) a III), k němuž došlo před mnoha lety, nepředstavuje důvod, který by objektivně mohl vzbuzovat oprávněné pochybnosti o nepodjatosti jmenované soudkyně, která se ostatně ani sama subjektivně necítí být podjatá.

[11] Nutno podotknout, že osoba zúčastněná na řízení IV) vznesla v podstatě stejnou námitku podjatosti proti soudcům JUDr. Radanovi Malíkovi a JUDr. Barbaře Pořízkové i v řízení vedeném u zdejšího soudu pod sp. zn. 9 As 184/2024, přičemž ani u těchto soudců nebyl shledán důvod k oprávněným pochybnostem o jejich nepodjatosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2024, č. j. Nao 154/2024-124), ačkoliv na rozdíl od Mgr. Michaely Bejčkové působili v letech 2015 a 2016 jako stálí členové 9. senátu.

[12] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že soudkyně Mgr. Michaela Bejčková není vyloučena z projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 10 As 184/2024.

[13] O námitce podjatosti proti členům zastupujícího 9. senátu JUDr. Radanovi Malíkovi a JUDr. Barbaře Pořízkové Nejvyšší správní soud v nyní řešené věci nerozhodoval. Tito soudci by se na rozhodování podíleli pouze v případě, že by někteří soudci 10. senátu nemohli ve věci rozhodovat, jejich podíl na rozhodování v dané věci tedy představuje pouze hypotetickou situaci, kterou se soud nemusí zabývat. Zásada hospodárnosti řízení totiž velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen dotud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005-34). S ohledem na skutečnost, že Mgr. Michaela Bejčková z projednávání a rozhodování ve věci vyloučena nebyla, nedošlo k situaci, kdy by 10. senát pro rozhodnutí neměl potřebné tři členy [§ 16 odst. 2 písm. b) s. ř. s.].

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2024

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu